

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В останнє десятиріччя розвинені країни з постіндустріальною економікою ще більше віддалилися від решти держав, до яких належить і Україна. Поза тим, на перший план сьогодні виходить економіка знань. Оскільки неможливо розглядати розвиток нашої країни у відриві від процесів, що відбуваються у світі, єдино можливим шляхом подолання цієї відстані є інвестиційно-інноваційний. Саме інноваційна модель розвитку має забезпечити конкурентоспроможність національної економіки на світовому ринку. Це всі розуміють, але реального підвищення інноваційної активності в країні не спостерігається. Причини цього можуть бути такі [1]:

- на рівні держави не до кінця усвідомлено суть інноваційної моделі розвитку;
- низьким є рівень державного управління економічними процесами та їхнього регулювання, у тому числі інноваційного;
- недостатньої уваги приділяється фінансуванню інноваційних програм під час формування бюджету країни;
- низькими обсяги ВВП на душу населення, порівняно з країнами, що стали на шлях інноваційного розвитку;
- залишається низькою інвестиційна привабливість країни внаслідок політичної нестабільності, недосконалого законодавства та корумпованості чиновників;
- деформовано галузеву структуру економіки з переважанням енерго- та екомістких галузей важкої індустрії – електроенергетики, паливної промисловості, чорної металургії;
- нерозвиненою є інноваційна інфраструктура;
- не затребувано нагромаджений багаторічний науковий потенціал;
- відсутні економічні та соціальні стимули для розвитку науки.

Важливою та необхідною складовою ринку інновацій є людський інтелект. Людина з її знаннями, вмінням є найціннішим ресурсом у суспільстві. Людський капітал, що являє собою здатність генерувати ідеї та пропонувати неординарні рішення, є джерелом оновлення та прогресу. Головним його призначенням є створення й поширення інновацій [2]. Звідси зрозуміло, що інноваційний розвиток економіки неможливий без активного використання нових знань.

Досвід країн, які створили економічне диво – Японії, Південної Кореї, Сінгапуру та ін., свідчить про те, що перехід до інноваційної економіки можливий за поєднання таких факторів:

- експортно-промислова стратегія розвитку;
- залучення іноземного капіталу;
- активне використання та вдосконалення високих технологій, створених в інших країнах;
- державне регулювання економіки;
- утворення великих національних корпорацій.

Ці фактори обов'язково необхідно враховувати під час формування інвестиційно-інноваційної політики держави в цілому та, зокрема, реалізації її інноваційної стратегії.

В Україні на сьогоднішній день склалися певні передумови, що роблять можливим застосування інноваційної моделі розвитку, а саме:

- формування господарського порядку на основі поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин господарських суб'єктів та державного регулювання макроекономічних процесів;
- динамічний розвиток приватного сектора в багатуукладній економіці;
- становлення та розвиток фондового ринку;
- поступове економічне зростання після обвалу виробництва та руйнування економіки в період переходу до ринкових відносин у 1990-ті рр.;
- наявність достатнього науково-технічного потенціалу, здатного забезпечити інноваційний розвиток країни.

При цьому необхідно звернути увагу на виробництво та розвиток заводського сектора науки з метою максимально наблизити наукові дослідження та науково-технічні розробки до кінцевих стадій процесу розроблення та виробництва інноваційної продукції.

Отже, саме інвестиційно-інноваційна модель розвитку економіки України сприятиме побудові розвиненого інформаційного

суспільства, коли головною конкурентною перевагою будуть знання та створення знань. Це досить складний і вартісний процес, тому дуже важливою є підтримка держави. А саме необхідно [3]:

- перейти від деклараційних заяв до реальної справи та створити умови для впровадження інноваційної моделі розвитку;
- сформувані і підтримати попит на інноваційну продукцію за допомогою держзамовлень та державних дотацій;

- збільшити бюджетне фінансування на фундаментальну науку;
- знизити податкове навантаження для підприємств із метою збільшення прибутку, який вони зможуть спрямовувати на свій інноваційний розвиток. Але при цьому необхідно підсилити контроль використання прибутку з метою не допустити спокуси витратити ці кошти на фінансовому ринку, що в підсумку може призвести до спаду виробництва;

- підтримати пріоритетні підприємства реального сектора економіки пільговим або "дешевим" кредитуванням: передбачити з бюджету витрати на відшкодування відсотків за кредит, отриманий для впровадження нових технологій; проводити політику низьких відсоткових ставок;

- надавати державні гарантії за інвестиційними проектами, що реалізуються у пріоритетних галузях економіки; допомагати інноваційному бізнесу через страхування інвестиційних ризиків у високотехнологічних галузях;

- переорієнтувати прямі іноземні інвестиції, а також зовнішні фінансові позики на життєво важливі інвестиційні проекти;

- створити нормативно-правові та економічні умови для внутрішнього інвестування, тобто щоб основним інвестором в українську економіку став власний народ тощо.

Створення суспільства знань на основі інноваційного розвитку в нашій країні допоможе вирішити внутрішні економічні проблеми, підвищити добробут та забезпечити соціальну захищеність своїх громадян.

Література:

1. *Солгатенко В.В.* Інвестиційно-інноваційна модель розбудови економіки України // Будівництво України: Наук.-вироб. журн. – 2007. – № 6. – С. 22 – 26.

2. *Фегулова Л.І.* Інноваційна економіка: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.

3. Шестопадов Г.Г. Інноваційний потенціал економічного зростання країни // Інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку національної економіки: Зб. наук. пр. / НАН України. Об'єд. ін-т економіки; Ред. кол. А.І. Сухоруков (відп. ред.) та ін. — К., 2004. — С. 39 — 55.

О.А. ДЄГТЯР,
слухач ХарPI НАДУ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА І РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Мале підприємництво виконує вагомую, а в деяких відношеннях і вирішальну роль у забезпеченні розвитку інноваційної економіки. Без малих підприємств практично неможливо наситити ринок товарами та послугами, особливо новими, перевірити ефективність нової техніки і технології. В Україні нагальним стало завдання переходу економіки на інноваційну модель розвитку, однак зусилля влади в цьому напрямку не враховують потенціалу інноваційного розвитку у сфері малого і середнього бізнесу.

За критеріями регулярності та мети ведення інноваційної діяльності З. Варналій виділяє кілька груп малих фірм [1]:

1. Традиційні малі фірми, що функціонують у сферах "старої" індустріальної економіки, які під тиском ринкової конкуренції змушені вдатися до ситуативного чи періодичного оновлення технологічних процесів та принципів організації власної діяльності.

2. Науково-дослідні малі фірми, які професійно займаються діяльністю у сфері досліджень та розробок на замовлення ринкових агентів або державних установ.

3. Інноваційно орієнтовані малі фірми, до яких відносяться новостворені малі фірми, діяльність яких зосереджено на реалізації оригінальної, у більшості випадків власної новаторської ідеї.

На жаль, сучасний розвиток малого підприємництва в Україні характеризується відсутністю сформованого прошарку інноваційно орієнтованого малого підприємництва та низьким рівнем